

Euskalerrria edo Euskadi

“Berezko sorterri edo aberria da” (VIII)

SARRERA.

Euskalerrriak bere zabaltasunezko lur aundietatik gaur daukan neurriraiño murriztuta agertu arren, euskal sinismenaren nortasunezko jabetasunean ezer ez ebalatu, argi ikusten dogun gauza da, oraiñarteko edesti kondaira onetan.

Euskalerrriko Iparraldea, Nafar erregetza lez irauten eban.

Euskalerrriko Ego aldean, Araba ta Gipuzkoa nortasunezko jabetzan, gaztelatarrakaz euki eben itzarmenean aurrera egiten eban.

Nafarroa 1.512an naita Fernando katolikoaren gudamenpe geratu, eta erregeakaz euki genduzan itzarmen bidez anai artean beti borrokan ibili arren, bere nortasun osoan irauten ebalatu ikusten dogu.

Eta Bizkaia bere Foruen nortasunezko jabetasunean errege katolikoakin, indartuta urten ebalatu, gero I Karlosetik aurrera, Austriatar gustiekin ikusten dana da.

1.506an Espainako gortearen jabetzazko eritzian, garrantzi aundiko gauza bat sortu zan, emen kontu aundiagaz argitu bear doguna.

Gaztelako gortetan Euskaldunai, ez eutsien sartzen itzi, berba auek esanda: *“Porque (eran o) son gentes de estado separado”*.

Esan orreik eurak bakarrik adierazten dabe, Euskaldunek egiten ebezan itzarmenak, aukeratu egiten ebezan Jaun erregeekin egiten ebalatu. Eta gure jauntza aldi orretan espainiar erregearen eskuetan egon arren, erregearen pertsunagaz egiten zala itzarmena, espainiaren eragipenetik kanpo.

Jaun erregearen borroka ugari orreik artezean baiña, Euskal Izatasunaren aurka ez zirala izan esateko, korapillo ori zelan lokabetu edo askatu ?.

Borroka guzti orrein zentzuak, erregeek euren norkerizko nagusitasunean asmatzen ebezan eskubideetatik agertzen ziran, eta euskaldunek jaun erregeekin egiten genduzan itzarmen bidez, beti lotuta agertzen giñelako bata edo bestearen alde, geienetan anai artean borrokan ibili giñan.

Nizean, mundua katoliko eritzian batzangotzeko artu zan erabagitik, Aita Santuak euren ondorengotasunean, kaizar sakratuaren domiña aundia ipinten eban dindilizka erregeen buru gaiñetan, indartsuenak bideratu egiezan orotasunean batzangotasunezko asmakizun orreik.

Orduko European orregaitik, borroka orreik ez ziran joaten zuzenean berezko erri edo Euskalerrriaren aurka bezela, katolikotasunezko legedi arauetan sinistuazo ta euren borroka zearbidez⁽¹⁾, gura ebalatu euskaldunak eta berezko errigizarteak euren txeberazko sare orretan arrapatu.

(1) Zearka, zearbidez = indirectamente.

Mundu onetan baiña, kontu aundiagaz bereiztu bear doguz, zeintzuk diran gizonaren asmakizunak eta Jainkoaren Legeak.

Europar naita batzangoaren asmakizunean lur zabalak eta semealaba asko katoliko sare orretan arrapatuta geratu, beste erdiak fazizta erlijio orren bidez lelotuta egon arren, eta oraindiño berezko erriaren eskubideko legeak ez erabagitu barik, eltzen gara XVIIIIn gizalde onetara.

Eta oraiñarteko batu zale asmakuntzazkoak, euren elburuak amarrukeri orrekaz ez badabe lortu, XVIII gizaldi onen askeneko aldian artzen dira zuzenezko erabagiak, gudu indarraren laguntzagaz lortzeko.

1.789an Frantziko Iraultza.

Frantzian, nun edo nundik erabagituta agindu zan, iraultza ori egitea ?.

Europaren etorkizunari begira, aurrerakuntzazko oinkada barri bat emon bear jakon: *Diru kontuan, nekazaritzan, merkataritzan, burnigintzan eta eurentzako bear ziran lanategi gintzak*, beste egokitasun barri batzuk eskatzen ebezalako.

Europar baiña, nortzuk egon ziran entrabalotuta ardura orrekaz ?.

Merkantilismo ta Katoliko asmakuntzaren indarrean, kaizartzako agintaritzan txuntxur antzeko lerrokadan arduratuta egon ziranak zalantza barik.

Frantziko erritarrak orregaitik, eziñ ziran izan iraultza ori egin ebenak, euren eskuetan ezer eukinez gain, naikoa euki ebelako txuntxur antolan agintari guzti oiek elikatzen, eta euren sendiak aurrera ataraten.

Katolikotasunean ondo babestuta, erdi maillako jauntxoak izango ote ziran, larregiko bizibide ona euki ebenak gauza orrein arduratan sartzeko ?.

Ondo jakin ebenak, goian lenengo maillan egon ziran arduradunak izan ziran, zer bear zan aurrerako oinkada orreik emoteko, bizitzeko bear genduzan mozkin guztien kontrola euren eskuetan egon zalako.

Edestiko aldi onetan orregaitik ikusten da argitasun guztiagaz, gure biziaren erabiltasuna zentzuz aurrera eroateko, Jainkoak mundu oneri erperatuta ipini eutsozan Legeditik lege atalak artu barik, katolikotasunezko kaizartzan batzangotzeko erabagitu ziran norkerizko legeak artu zirala.

Eta lege orreik menpekotasunezkoak ziranez, gudu indarra artean eroaten eben, eta orrela ikusiko doguz aldi onetatik aurrera, artuten diran erabagi guztiak.

Orduan egokitu bear ziran, Giza eta Berezko Erri-gizarteak daukazan eskubideak.

Mundu eta Europaren Jendekuntzan alango aurrezko oinkada bat emon ezkerro, bera osotzen dauan ordezeko egille guztiekin, neurri bardiñean, aurrera egin bear ebalako.

Ez ziran neurri orreik kontuan artu, Europako aol-
kulari nagusiaren baimenagaz mendeko ate guzti
orreik zabalduta, merkatariak liberalismoaren jaur-
kintzazko asmoan ekarten eban guda indarrezko
bizkortasunagaz, eskubide guztien gaiñetik ezarri
zalako.

Eta Europan ortik gaur arte artu diran erabagi guz-
tiak, menpeko sasilege era orreitan ikusiko doguz,
nortasunezko errigizarte ezberdiñak batera bizitzen
beartuta laterritutako lurraldeetan.

Menperatzailleak, norkerizko “**Nacional Katolicis-
mo**” orretan bizi gindezan gura dabe.

Guk baiña, gure baitaren argiak eragipenduta,
Jainkoaren Legean nortasunduta bizi gura dogu,
eta or ulertzen dira mundu onen edestian askeneko
2.000 urteko borrokaldi latzak.

EUSKALERRIAREN ARAZOAK, 1.789ko URTETIK GAUR ARTE.

IIen Karlos “*lilluratua*”⁽¹⁾ ondorengo barik il zane-
an amaitu zan Austriatar Hasburgoko leiñua, eta
Espainako jaurkintza, bere arrebaran Maria Teresa

Frantziko errege XIVn Luisegaz⁽²⁾ ezkontuta egon
zanaren birseme, Borboi leiñuko Anjoutar Vn Felipe
pen eskuetan itzi eban.

Vn Felipe Frantziko jaurkintzaren gortekoa izanda,
goitik berako batzangomende eritzikoa zan, eta
1.700-1.714 urte arteko ondorengo guda sortuta,
Aragoi ta Katalunya Austriako Karlosen alde egon
ziralako, “*Nueva Planta*”ren legea aterata, eukezan
Foruak ezereztu ebazan.

Kataluñak, 1.977ko Iraillan askatasunezko ezku-
tasun⁽³⁾ antzeko bat lortu eban espainiarren jaurpi-
dean.

Euskaldunak eta Bizkaitarrak batez be, jakin eben las-
ter agertuko zala onantza, eta alan sortu zan, mugak
Gaztelako lurraldetik Bizkaiko itsasoraiño aldatu gura
ebazanean portuen merkataritzazko zerga ordaiñak,
gure erriarentzat bearrezkoak eta gaiñera gureak izan-
da, ordaiñ orreik eurak artu gura ebazalako.

Bizkaiko gizartea matxinatu ondoren, Vn Felipek
ezereztu ebezan agindutako lege orreik, eta mugak
ostera joan ziran beren lekuetara, Foruak beti lez
geratuta.

(1) *Lilluratua* = *el hechizado*. (2) XIVn Luis = rey “SOL”. (3) *Askatasunezko eskukotasuna Espainaren jaurpidean* = *autonomia bajo el imperio de la constitución Española*.

Arik eta 1.839ko Urrillaren 29an Karlistadako gudaingar bidez Esparterok Gazteizetik, Foru Legeak ezereztu arte.

VII In Fernando.

1.808an Epaillaren 19an Asturiaseko printzearen alderdia gogor eginda lortu eban, IVn Karlosek erregetza, bere seme VII In Fernandoren eskuetan itzi egian.

1.808an Jorraillaren 15ean VII In Fernando, Napoleonegaz Baionan alkartzeko Gazteizen egoala, Bizkaitarrek gure Lege Foruak ziñez izenpetzeko, Gernikara joateko eskatu eutsoen.

Eta 1.808an Jorraillaren 15eko egun berean, Bizkaitar beste talde bat be aurreratu jakon, indarrez ipinita eukezan portuko kapitañak edo gudal buruzagiak kendu egiezala, Bizkaitarrak bere jaunagaz euki ebazan arreman onak, ostera bere onera ekarteko.

1.808an Jorraillaren 17an VII In Fernandok, euki genduzan Foru Lege guztiak baieztuz, gauza biak

onartu ebazan, eta agindu ebazan bear ziran aldatetak egiezala, Bizkaitarrak euren egokitasunezko askatasunean jarraitu egien.

1.808ko Loraillaren 6an Napoleonek, IVn Karlos eta VII In Fernando Balenzaiko gazteluan atxilotuta eukazala, gortearen ekintzazko antzeko bat egin eban, bere anai Napoleon eta Bonapartetar Jose Espainako errege aulkian ezartzeko.

Napoleon eta Bonapartetar Josek, Bizkaiko Urkijotar Mariano Luis, bere ordezeko ministrua, eta Mazarredotar Jose Domingo gudaontziren ministrua izendatu ebazan, eta Mazarredotar Jose Domingo Bizkaiko Batzar Nagusietan buru zala, Bonapartetar Josek, itz eman eban Bizkaiko jaun lez.

Napoleonentzat baiña, gauzak ortik aurrera okertzen asi jakozan, eta a ta guzti, Napoleonek Euskal Norkasuna onartu ta be, berak Europako Laterri guztiak lez, Euskal izaera Frantzez biurtu gura eban.

Frantzezak IVn gizalditik asi ta, beti ekarri dabelako azpian batu zaletasunean marratuta meneko eritzi ori, eta asmo oiekaz, Munduko Kaizar baten agindupean elburutu gindezan.

Bizkaiko gizartea matxinatu ondoren, VII In Fernandok ezereztu ebezan Euskalerrri eta Bizkaiarentzat batez be menpeko lege orreik.

Baiña leen espainiar gudataldeakaz eta gero Frantzesarenakaz ia bost urtetan, iru bider orren aldizkan ainbeste nekaldi ekarri ondoren, beste garrantzizko gauza bat sortuko zan: “*Batzuk Frantzez zale eta beste batzuk espain zale egin zirala*, Euskal gizartearen Baita naspillatuta, gero Espainol jaurpideekin eta karlistadaren guda bidetik, geiago naastuko zana.

1.810ean Iraillaren 24an, guda nagusiak, Kadizeko gorteetan erregearen ordezkoa egiten egon zirala sortu eben “*espainiarren jaurgo barria*”⁽¹⁾, eurak aitu edo gura eben Espainol guztientzako ezarri bear zala ta, Euskal Lege, Nortasun eta Berezko erri lez euki genduzan eskubideko askatasunak kontuan artu barik.

Gudalburu nagusiak une oneitan euki eben guda indarragaz arrotuta, erregearen gaiñetik kokatu ziran, jaurgo barri ori, danez gain ezarri gurean.

Baiña begitu zer agertzen da emen: “*espainiar guda nagusiak erregearen irudia buru lez euki gura ebenak, euren agindupean edo sortu eben konstituziozko jaurgo barri orren legepean beartuta ezarri ebela*”.

Gudal nagusi areik, zelan egin ebazan gauza orreik, erregearen gaiñetik eurak ez ba ziran iñor, lege barri orreik egin eta gitxiago ezartzeko ?.

Orregaitik, European nortzuk euki eben agintaritzazko indar nagusi ori, azpiko aolku orrekaz, laterritasunen kaizartzazko batzangotasun orreik ezarri zitezen ?.

Danok dakigu, diru zalekeri aldekoakaz batera, Erromako katolikotasunak zer gura eban Europa ta Mundu guztirako, bera izan zalako erregearen gai-

(1) *espainiarren jaurgo-barria = creación de la nueva constitución Española.*

ñetik Europaren aolkulari nagusi ta bakarra 1.685 urtetan.

Mendizabalek⁽²⁾ orregaitik, Kadizen egoan espainiar gudal gorte edo guda yaurlari⁽³⁾ agindupean sortu zan konstituzioaren legezko jaurgo barri ori, Bizkaian ipini gura eban, Euskalerrarentzako Zeruararen oneitariko atsegin sari bat lez, espainiarren beste lurralde bat geiago izan edin, eta orretaz agindu zan.

Espainiarren gizarte guztia emendik aurrera alderdikidetu egingo zan, espainiar konstituzioaren alde edo jaurgo barriagaz aurrera egin gura ebenak, eta lengo antzera, erregearen al osokerizko agintaritzaz gura eben artean.

1.812an Urrillaren 17an indar eta maltzurkerizko auteskundean aukeratu ziran euren aldeko euskal ordezkariai, Kadizen egoan guda yaurlariaren aurrean aurkeztu zitezela agindu eutsen, espainiarren jaupidezko agiri orreik izenpetzeko.

Eta 1.812an Azaroaren 1erako antolatu zan, espainiarren jaurgo agiri barri orreik, Bizkaiaaren Udal guztiko erritarren aurrean irakurri eta gero ziñeztu zitezzen.

Bizkaitarrak narda askorekin egin ebena.

1.812an Abenduaren 13an jaurgo orreri ziñ egin

ondoren, Euskalerraren iru lurraldeko Udal guztuari agindu eutsen, 1.813n urte guztirako Espainar eritziko ordezkariai aukeratu egiezala, Euskalerr ta Bizkaiko gizartea, oiñaze ta nekaldi aundi baten sartuta.

1.812an Abenduaren 31n, ostera sartzen dira prantzez gudalozteak.

Eta 1.813an Bagillaren illa erdian, ostera urtetan dabe Prantzez gudalozteak Bilbotik.

1.813an Bagillaren 21ean, Arthur Wellesley Wellington dukeak Gazteizen, Napoleonen gudaloztea menperatzen dau, eta Napoleonen guda taldeak ortik aurrera, Frantzira aldatzen dira betiko.

1.813an Uztaillaren 21ean, Espainaren lurralde guztiko gotzaiñak asi ziran keiñatzaille esaten, *espainiar ordezkari gaitik iñork ez egiela txarto barbarik egin, zuzen edo ostonduz, iraulketaren eritziak sartu ez zitezzen.*

Eta orretarako, espainiar eleiz guztietan, urte guztietako Epaillaren 19an “Te Deum” abestu egiela agindu zan, espainiarren jaurgo zaleak ekarten eben askatasun omenez.

1.813an Azaroaren 11n, Napoleonen gudalozteak porrokaldi gogorra artuta, Napoleonek Balanzaien elkargo bidez ziñatu bear izan eban

(2) Mendizabalen izen-abizenak = Juan Alvarez Mendez izan ziran, 1.790an Kadizen jaiokoa. (3) Guda yaurlaria = gobierno militar.

VIIIn Fernandoren askatasuna, bere erregetzazko aulkian ezarri egian.

1.814an Epaillaren 13an VIIIn Fernando, Frantziaren lurraldeko Balenzay erritik urten eben erdi ugarte edo peninsula ontara.

1.814an Loraillaren 4an VIIIn Fernandok Balentziatik, espainiarren jaurgo zale gudu ordezkariak Kadizetik keiñuz agindu ebezan lege guztiak, ezereztu ebazan, eta gure Foru Legeak ostera ezarri ziran betiko eredutasunean.

1.814an Urrillaren 15ean VIIIn Fernandok, ostera baieztatzen dauz Bizkaia, Araba eta Gipuzkoako Foru Lege guztiak, Bagillaren 27ko eskutitzan egin ebanez. Eta, 1.814an Abenduaren 14an Nafarroari beste agindu batekin, bere erregetzazko eskubideak berezkuratu eutsozan.

1.819ko urtean IVn Karlos, VIIIn Fernandoren aita, Napoleonen atxilotasunetik aske geratuta, peninsulara itzuli barik, Erroman bizi zan, bertan il zan arte.

1.820ko urtean, ostera azten dira gure Foruen aurkako eraso aldi gogorrak.

Guzur, maltzur eta indarrezko bidetik Euskal gizartearen *Arrazoizko Baita* lokaztu egingo dauana, eta urtearen aldaketa bidean, Euskal Nortasuna ezereztasunezko amiltegitira bideratuko dauana.

1.823ko urtean VIIIn. Fernandok, guda buru jaurgozaleak beartuta Espainako jaurgo barriari ziñezko itza emon bear eutson.

1.823an Jorraillaren 2an, Prantziako errege XVIIIIn Luisen guda lozteak, Angulemakoko dukearen agintean Baionatik agindu eban: *“Peninsulara aldatuko zala VIIIn Fernandoren laguntzan, bere erregetzaren absolutismo edo alosokerizko jaurkintza lortu egian”*.

1.830ean VIIIn Fernandok, **Salikako** legea ezereztu eban, bere alaba Isabel errege aulkian ezarri zedin.

Eta Espainaren ondorengo guda sortuta, gure Euskalerrriarentzat zoritxarreko ondorioak ekarriko ebazan, txeberazko guda orreitan nai ta nai ez, nastuta geratu giñelako.

1.833an Iraillaren 29ko arratsaldean VII In Fernando il zan, eta bere emazte Maria Kristinak artu eben orde z espainiar jaurkintza, arik eta euren alaba II In Isabel erregetzazko adiñetara eldu arte.

1.833an Azaroaren 30ean, erregetzaren jaurgo bariaren agindua.

1.833ko Urrillan sortu zan espainiar erregetzaren ondoriozko guda, karlisten aldetik, VII In Ferdandoren anaia Karlos Maria Isidrok bideratuta.

ONEN ONDORIO LABUR BAT.

Espainako II In Isabel eta Karlosen anai arteko ondoriozko guda orreik, euki ba eben be, ez eben euki erregetzaren aulkiagaz zer ikusirik, ondorio ori aitzaki bat baiño besterik ez zalako izan.

Aldi onetan egon ziran eztaibadak askoz sako-nagoak izan ziran, batzango eta merkataritzaren asmoak, erregeen erispeneko goi aldetik ibili zira-lako.

Nun egon zan Europaren Ekanduzko aolkulari nagusia ?.

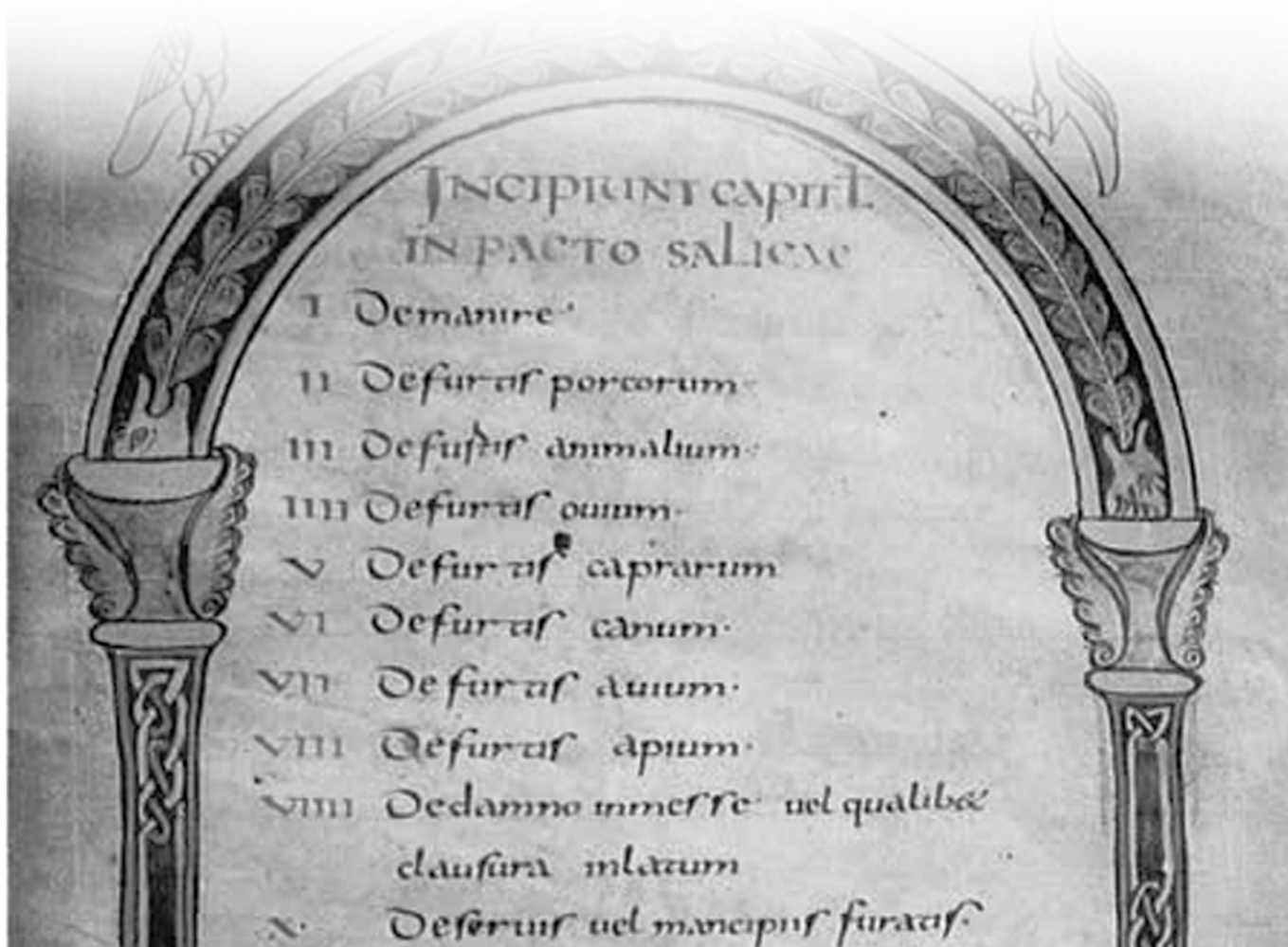
Europar aolkuz, nork euki eban agintaritzaren indar nagusiena ?.

Erregeari guda nagusiak gaiñean ipini jakozan antzera, berari diru zaleak gaiñean ipini ote jakozan?.

Ala, katolikotasunaren eritzian danok batzango-tzeko, alan egitea gura eban, aolkularitzan aginten eban Erromako sorraldi orrek ?.

Emen, esango dodazanetik salbuespen aundi bat egin bear dogu, berezko errietan Euskalerrian lez, eskertu ezin doguzan Gotzaiorde, Apaiz, Lekaide, Lekaime Abertzale demokratiko asko izan zirenak eta gaur diranak daukaguz, euren jakiturizko laguntzarik gabe, Euskalerraren izatasuna gaur, ezereztuta egongo litzakelako.

Kaizar batzangotasun asmo orrek, errikoi izatasu-nean naste asko sortzen dauelako, eritzi bien arteko ezberdintasunagaitik berba egiten gagoz emen:

Bata, bereiz edo izatasunezko errietan euren Baitan, Jesusen itxarokorrezko ekanduan mezu demokratikoak zabaltzen dabezan Gotzaiorde, Apaiz, Lekaide, Lekaime errikoienak.

Eta bestea, danon gaiñetik Erromako katolikotasun agindu gurean, munduaren edestiko berezko-tasunean lortu ziran oiturazko izatasun ta ekandu demokratikoak, Norkerizko batzangotasunaren egarrrian ezereztu naiagaitik.

Son como ovejas, esaten dabela sarritan entzuten dogu.

Bai ?.

Eritzi orregaz, *nungo kontuetan* artzen dira *Jainko Egilleak* ipini euskuzan *Legeak* ?.

2.000 urte daroaguz batzangotasunezko borroka latz orrekin, dan guztia batu baiño, milla zati geiagotan apurtzen dauazan, erri, izkuntz ta ekanduzko oiturak.

Ez ete da naikoa ?.

Antza ez, begitu bestela gaur zer egiten dan Euskal gotzaiekin, naita Euskaldunak izanda gure

Euskeraren Nortasunezko izatasunean egokitu ez zitezen.

Ta Euskaldunak izan da be, norkerizko kaizar edo katolikotasunaren batzangotasunezko eritzian gizon egiñak bialdu, ia Euskaldunok espainiar biur-tzen ba gaituen.

Idaz lan onen aria ostera artuta gero ikusiko dogun lez, Aita Santu, gotzai ta apaiz katoliko aolkulari asko lenengo karlistadaren alde ibilita, liberalak garaipentzen asi ziranean, gauza orreik eurakaz ez ba ziran etorten ostondutako itxuran, liberalaren aldera guztiz aldatu ziran.

Ondore, Europako edestitik etorten ziran mende-ko asmo ta fazizta eritziakin alkartu ziran.

Nik emen, naita batzango zaleak izkutuan ekarri arren, sasikatolikotasunaren eten bako azpi joko maltzur aundi bat ikusten dot, ainbeste urtetan berezko-tasunaren aurka egin ta egiten dabezan gauzak, ezin diralako ostondu.

Erromako sasikatolikotasuna baiña, ez ete da kontu-ratuko, laugarren gizaldean erabagi zan kaizarrezko

batzango asmoa, faziztaren eragille nagusia izan da, gatz egiten jakula siñistea maltzurrezko jokabide ori ?.

Bizi onetan gaiñera, milla urte askoren eginkizunezko jokabidetik eta *azter bideko antolakuntzan ulermenduta, argitasun guztiagaz agertzen ba jakuz baitaren emaitzak.*

Aztu ete jakie, *Jainkoari* begira bizi onen *zor esku-bideak* ordezkatzeko, ardatzeko eragille arduradunak, itzal aundiko ekandu ta maitasunak dirala?.

Dana dala, orren arrazoiaren esan naia, *Europan egon diran borroka latz guztiak, kaizar mendeko batzangotasunaren asmo zaar orren elburugaitik izan dira*, batzuk norkerizko lilluragarritasunean bizi daitezten.

Eta orregaitik, bizitzako panpiñaren ariak euren naiera erabilita, ez Karlistadarenak, ez Europako edestian egin diran amaibako borrokak daukie beste adierazpenik.

Oso susmagarrizkoa da, gaur errigizarteetan diruagaz sortzen dana. Nork antolatzen dauz sare arteko txebera orreik ?.

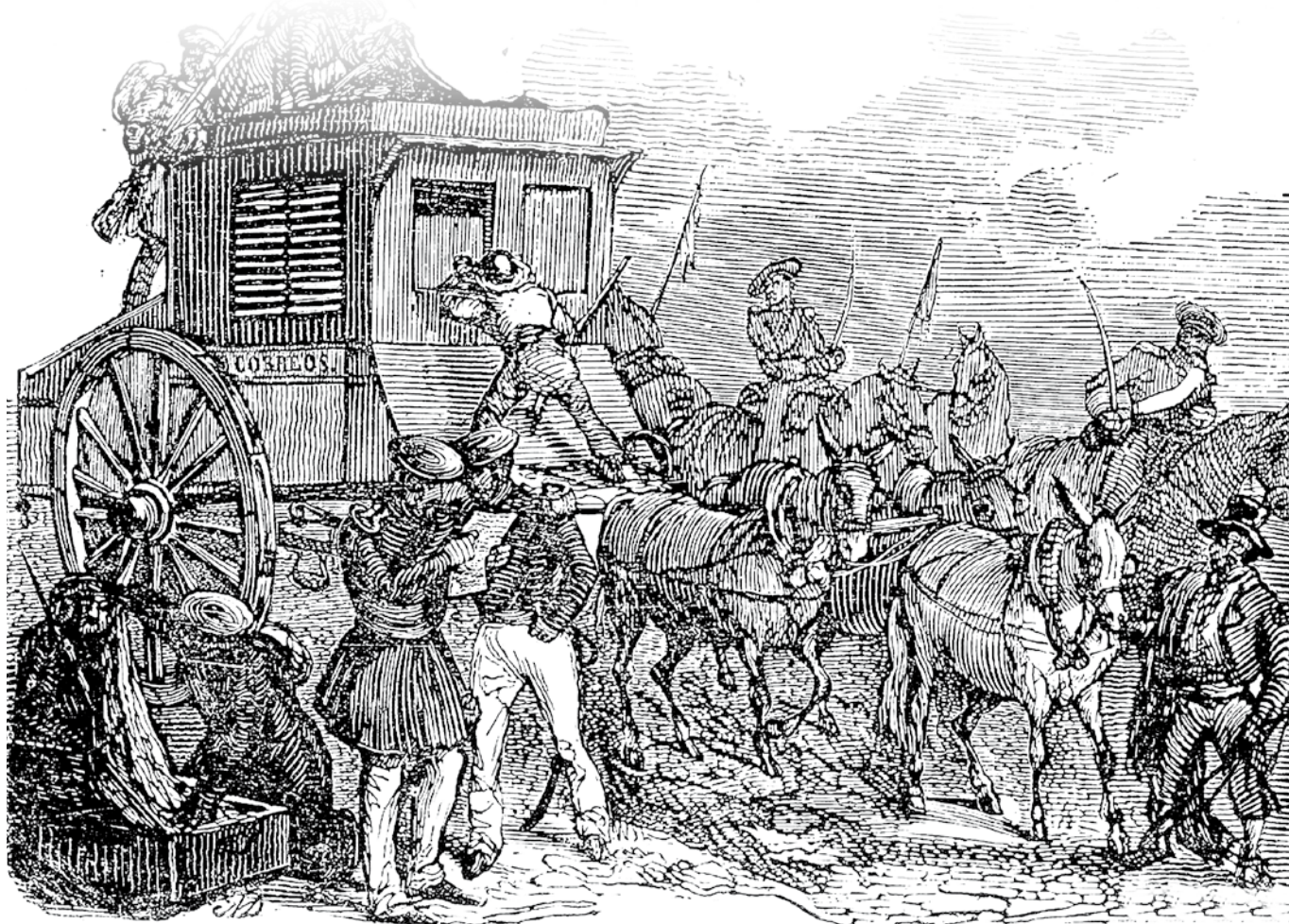
Ala, erabillitasunaren biziko zabaldegian daukaguzan Norkerizko arauak, *Jainkoaren Legeak* aurkezten dauskuzan eskualdi guztiakaz topo egin dabela ta, guzur geiagorik ez dalako sartzen ote da ?.

Lenengo susmoa baztatu barik, Nik uste dot, azkeneko arrazoi au dala errukari, bizitza onek, beren legeak daukazalako.

Orregaitik, giza ta berezko errigizartearen esku-bideari begituta nik egiten dodan itauna: gai bizi onetan, Jainkoari begira lortutako baitaren ekanduzko ulermenak “Kamaleoien margo edo kolore beste arpegi eukiko ote dabe ?”.

Danok dakigu, gaiaren atal edo zatitxo guztiak aurkezten dauskuezan almenak, eta Bere Legearen bidez eurakaz ardurazko ekintzan egin geinkezan itaunak, amaibakoak direla.

Baiña ez lapurkerizko bidetik, gaitasun onen baitak eskatzen dauskun zentzunezko elburuekin baiño.

Bestela, edestiak erakusten dauskun lez, dan guztia: “borroka, eztanda, oiñaze, negarra, samiña eta ezbearretan biurtzen jaku”.

Orregaitik, gure bizitzako ekintza guztiak elburu bardin bategaz, Jainkoaren ezin besteko Lege bidetik, bealdetik gora jasotzen dira.

Baiña, Legeak bere azpia marratuta daukanagaz, “*ekanduzko lotsagizunean, zor eskubidearen ordezkoko ekintzak, danoren ardurazko baitagaz bardinduta*”, bizitzaren orekazko bakeak argitu gengizan.

Egiztapen ederra bizitzak emoten dauskuna da, eta adierazpen aundiena, Jainkoak bizitz oneitara eragille lez bialtzen gaituenaren bidetik agertzen jakuna.

Baiña, zelango eragilletasunetan gabiltz ?.

Norkeriaren asmakuntzazko alegiñaren bidez: “amarruti⁽¹⁾, maltzur, okerrak eta biurritzko eragilleak izanda ?”.

(1) *Amarruti = marrullero, socarròn, astuto, solapado, taimado.*

Berezko arrazoiakin begitu ezker, ezin lei sinistu antzoki onetan egiten gagozenarekin, eta geiago, gaur daukagun jakintzarekin ezin leikelako ulertu, “gaia, giza ta errigizartearen eskubideakaz egiten dana”.

Euskaldunak, orregaitik begitu bear doguz edestiko atal oneik, begitu bear diran *berezko* begiakaz.

Ikusi daigun zelan: “Orain 2.763 urtetik gaur arte, Euskalerrriaren arazoak bardiñak dirala. Ez Frantzia eta Espainagaz, *berea bakarrik dalako*, Europarena dalako baizik”.

Gaurko egun oneitan, Kataluniako Sitgesen batu dira mundu onen jakintsu aundi ei diranak, eta artu dabezan erabagietatik bat, gizaren eskubideak, daukaguzan laterrizko arauetan zaindu bear dirala da.

Gizaren eskubideak nondik nora zaindu, *errigizartearenak* ez ba dira zaintzen ?.

Zelako jakintsuak dira, ezer argitzeko *gai* ez diranak?.

Europarentzat, diru, agintaritza eta lege bardiñak gure dabez ezarri: “Ordezkaritza” menpeko jaurkintzan, daukaguzan “Laterrietan” ekanduz, ezin dabezanak zaindu.

Eta garrantzizko gauzeetatik, aundienak aztu ?.

Edo ta Giza ta Errigizartearen Nortasunakin ezer ez egiteko, lan edo idaz maiaren gorde lekuan sartu?.

Euskaldunak arlo onetan, *ziur ta zuurtasun aundiz* jokatu bear dogu, iñozokerietan ibili barik, bizitzan, Euskalerrriaren Nortasunezko Demokrazi lez irauteko.

Gure Euskal Arbasoak milla urte askotako edesti luzean, ainbeste eramankizunagaz eutsi dautso daukagun Demokrazizko Nortasunari.

Gu izango ete gara, *Jainkoari eskaiñi bear dautzagun altxor aundi orren ondatzailleak ?.*

Bete daiguzan patxadaz eta lelokeri barik gure *bizitzaren euskal ordezko eginkizunak, mundu onen gizarte on guztiekin osagarritzak izanda.*

Eta, Jainkoak aginduko Bereztasunaren Legeak ondo ordezkatuta, munduko errigizarteak aurrerantzean be: “Jakín dagien, Euskal Aberritasunezko Jendekuntzagaz, adierazpen ederrenetariko bat emon jakola, gaitutako bizitz oneri”.

Euskalerrriaren kondaira onetan oraiñarte ikusi dogu, Euskadiri iñork ez dautsola beren nortasunetik ezer kendu, nai guda indarrarekin menperatuta euki arren.

Atutxa'tar Paul

Zornotza'n 2.011'n Epailla'ren 29'an

